

INFORMACIJA O POTREBAMA JAČANJA MEHANIZAMA KONTROLE I PRIMJENE NOVE RIBARSKE POLITIKE

Crna Gora u procesu pristupanja Evropskoj uniji planira da, do kraja 2025. godine zatvori najmanje 6 pregovaračkih poglavlja, između kojih je i Pregovaračko poglavlje 13 – Ribarstvo čije zatvaranje se očekuje do kraja tekuće godine. U ovom pregovaračkom poglavlju zabilježen je izuzetan napredak koji se ogleda u donošenju nove Strategije razvoja sektora ribarstva 2024-2029 sa Akcionim planom za prenošenje, implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU, novog zakonodavnog okvira koji čine: Zakon o morskome ribarstvu, Zakon o akvakulturi i Zakon strukturnim mjerama i državnoj pomoći u ribarstvu i akvakulturi, kao i Planu upravljanja komercijalnim ribolovnim alatima. Stupanjem na snagu novog zakonodavnog okvira, Crna Gora po prvi put kreće u implementaciju mehanizama Zajedničke ribarske politike EU, a koja je decidno prenešena u nacionalno zakonodavstvo, odnosno u novi zakonodavni okvir. Crna Gora sada mora uložiti sve napore kako bi se obezbijedila neophodna i nedostajuća infrastruktura, implementirali svi mehanizmi utvrđeni novim zakonodavnim okvirom, omogućila dosljedna primjena zakonodavnog okvira i nova pravila ribolova, monitoringa ribolovnih aktivnosti, kontrola, nadzor, stavljanje na tržište, sljedljivost, odnosno kompletan sektor ribarstva pripremio za evropsko tržište u što kraćem roku.

S tim u vezi, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je u prethodnom petogodišnjem periodu uložilo značajne napore i finansijska sredstva, koja su obezbijedena iz kreditnog aranžmana sa Svjetskom bankom (MIDAS 2 projekat), kako bi se stvorila nedostajuća i neophodna kopnena infrastruktura za sektor ribarstva gdje, prije svega mislimo na izgradnju prve ribarske luke u Crnoj Gori, utvrđivanju i opremanju mjesta prvog iskrcaja ribe i drugih morskih organizama, unaprijeđenju stanja crnogorske ribolovne flote, subjekata u ribarstvu, monitoringa i kontrole ribolovnih aktivnosti, kao i drugih aktivnosti koje imaju za cilj da unaprijede sektor ribarstva Crne Gore i učine ga konkurentnim na evropskom tržištu. Međutim, u prethodnom periodu Crna Gora nije uspjela da ojača administrativne kapacitete u sektoru ribarstva kako bi mogla odgovoriti svim izazovima koji proizilaze iz novog zakonodavnog okvira. U administrativnom dijelu sektora ribarstva trenutno posao obavlja ukupno 11 zaposlenih, od kojih su (3) tri inspektora za morskome ribarstvo, što predstavlja veliku opterećenost zaposlenih i evidentan nedostatak administrativnih i tehničkih kapaciteta za sprovođenje politika u sektoru ribarstva i implementaciju svih započetih aktivnosti. S toga Crna Gora mora u što kraćem roku posvetiti posebnu pažnju jačanju administrativnih kapaciteta za primjenu novog zakonodavnog okvira, obezbijediti nedostajući prostor i drugu tehničku opremu kako bi se osigurala puna primjena novog zakonodavnog okvira u sektoru ribarstva Crne Gore.

Nadalje, u pripremi sektora ribarstva za evropsko tržište, Crna Gora mora obezbijediti neophodnu kopnenu infrastrukturu, inspeksijske mehanizme, ojača kontrolu i uspostavi sistem sljedljivosti. Jedan od veoma bitnih elemenata u dijelu infrastrukture, inspekcije, kontrole i sljedljivosti je uspostavljanje Ribarskog monitoring centra i opremanje mjesta prvog iskrcaja ribe i drugih morskih organizama duž crnogorske obale. Shodno Pravilniku o tehničkim uslovima i mjestima prvog iskrcaja ulovljene ribe i drugih morskih organizama („Sl.list CG“, br. 69/18) Crna Gora ima ukupno 46 utvrđenih mjesta prvog isrcaja, koja je neophodno opremiti i privesti namjeni. S tim u vezi, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je u saradnji sa projektom MIDAS 2, koji se finansira iz sredstava Svjetske banke, na međunarodnom tenderu ugovorilo izgradnju i isporuku prvih 10 elektronskih uređaja za vaganje ribe, proizvodnju leda i elektronsko izvještavanje o ribolovnim aktivnostima. Za potrebe realizacije ove aktivnosti Vlada Crne Gore je Zaključkom broj 08-318/24-3419/2 od 4. jula 2024. godine obavezala sve relevantne institucije za hitno postupanje u postupku pribavljanja neophodnih saglasnosti i pripremnih radova za dovođenje elektro i vodovodnih priključaka na prvih 10 lokacija. Međutim, prilikom realizacije aktivnosti iz navedenog zaključka Vlade Crne Gore, institucije zadužene za obezbjeđenje elektro i vodovodnog priključka nijesu izvršile svoje obaveze, odnosno nijesu Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede obezbijedili na predmetnim lokacijama regularni elektroenergetski i vodovodni priključak. Nadalje, na lokaciji Marina Budva nije dozvoljen prolaz neophodne mehanizacije za postavljanje fabrikovane betonske podloge, te je ova lokacija jako upitna za realiaciju, iako je ista prepoznata u svim relevantnim nacionalnim dokumentima i od strane Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom dobijena saglasnost za privođenje namjeni. Bitno je napomeuti da na svim lokacijama nema izvođenja građevinskih radova, već se isključivo radi na postavljanju fabrikovanih elemenata koji po ugradnji čine jednu cjelinu.

Takođe, u saradnji sa Javnim preduzećem za upravljanje morskim dobrom, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede intezivno je radilo na određivanju lokacije na rijeci Bojani, Opština Ulcinj, a koja bi bila pogodna i svrsishodna za prihvatanje, vaganje, rukovanje i stavljanje na tržište ribe i drugih morskih organizama, budući da na ovom području Opštine Ulcinj ribolov obavlja veliki broj malih privrednih ribolovaca sa čamcima dužine do 10m bez adekvatnih uslova za obavljanje ove djelatnosti. S toga je Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Izmjenama i dopunama Programa privremenih objekata u zoni Morskog dobra 2024-2028, lokaciju broj: 9.5, desni rukavac rijeke Bojane, 1220 K.O. Gornji Štoj, utvrdilo i namijenilo za potrebe sektora ribarstva, a čime je predviđena izgradnja privremenog montažno-demontažnog objekta za potrebe ribarstva sa pratećim sadržajima.

Nadalje, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u saradnji sa Delegacijom EU u Podgorici, sprovodi IPA III projekat koji ima za cilj unapređenje sektora ribarstva kroz jačanje inspeksijskih službi i uspostavljanje savremenih mehanizama monitoringa, kontrole

i nadzora ribolovnih aktivnosti, kako bi se osigurala puna i dosljedna primjena novog zakonodavnog okvira Crne Gore i pravila Zajedničke ribarske politike EU. Kroz aktivnosti ovog projekta predviđena je nabavka jednog dijela tehničke opreme za uspostavljanje Ribarskog monitoring centra, koji predstavlja jedan od značajnih mehanizama Zajedničke ribarske politike EU u borbi protiv nelegalnog ribolova, monitoringa, kontrole i nadzora ribolovnih aktivnosti. Budući da je Ribarski monitoring centar izuzetno važan mehanizam za sprovođenje novog zakonodavnog okvira i kontrolu ribolovnih aktivnosti, a činjenica da u okviru postojećih poslovnih prostorija Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede ne postoji kapacitet za prihvatanje i opremanje ovakvog centra, Ministarstvo je u saradnji sa ekspertskim timom IPA III projekta sagledalo najefikasnija rješenja i došlo do zaključka da je za ove namjene najbolje iskoristiti poslovne prostorije Vlade Crne Gore koje se nalaze u Baru, u ulici Maršala Tita, upisane u Listu nepokretnosti broj 2442, K.O. Novi Bar, čiji prepis dostavljamo u prilogu ove informacije. Takođe, polazeći od činjenice da će budući Ribarski monitoring centar obavljati najsloženije poslove iz oblasti monitoringa, kontrole i nadzora, pored zakonskog utemeljenja neophodno je obezbijediti i jasne procedure za funkcionisanje samog Ribarskog monitoring centra i postupaka kontrole u svim segmentima. Zato će ovo ministarstvo u saradnji sa ekspertskim timom IPA III projekta pripremiti i procedure za rad Ribarskog monitoring centra koje će biti objavljene na zvaničnoj internet stranici ovog ministarstva.

U skladu sa naprijed navedenim, a u cilju pripreme cjelokupnog sektora za evropsko tržište, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede predlaže Vladi Crne Gore da usvoji ovu informaciju sa sljedećim predlogom mjera:

- Da Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom lokaciju broj 9.5, desni rukavac rijeke Bojane, 1220 K.O. Gornji Štoj izuzme iz plana javnog oglašavanja i istu ustupi Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Direktoratu za ribarstvo, na korišćenje i privođenje namjeni;
- Da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom međusobna prava i obaveze zabilježe sporazumom;
- Da Vlada Crne Gore oslobodi Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede naknade za korišćenje predmetne lokacije;
- Da Vlada Crne Gore, u cilju formiranja Ribarskog monitoring centra, u Opštini Bar, na adresi ul. Maršala Tita, ustupi na korišćenje i privođenje namjeni Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede poslovne prostorije upisane u listu nepokretnosti broj 2442 K.O. Novi Bar;
- Da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede izvrši adaptaciju i opremanje poslovnih prostorija upisanih u listu nepokretnosti 2442 K.O. Novi Bar, koristeći finansijska sredstva MIDAS 2 i IPA III projekta i drugih donatorskih projekata.